

Věc C-439/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

13. července 2023

Předkládající soud:

Tribunale Civile di Padova (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. června 2023

Žalobce:

KV

Žalovaná:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Předmět původního řízení

Žaloba podaná KV znějící na určení jeho nároku na uznání celé doby odpracované na základě různých smluv na dobu určitou u Consiglio Nazionale delle Ricerche (Národní rada pro výzkum, Itálie) (dále jen „C. N. R.“) před jeho přijetím do zaměstnání na dobu neurčitou, a to pro účely započtení odpracovaných let a nároku na příslušné zvýšení platu, a uložení povinnosti C. N. R. obnovit jeho služební postup a vyplatit vzniklé platové rozdíly.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Na základě článku 267 SFEU se žádá o výklad ustanovení 4 bodu 1 směrnice 1999/70/ES, zejména zda lze toto ustanovení uplatnit na pracovní smlouvy na dobu určitou uzavřené a ukončené jednak před vstupem této směrnice v platnost a jednak v období mezi vstupem této směrnice v platnost a uplynutím lhůty stanovené členskými státy k jejímu provedení.

Předběžná otázka

Musí se ustanovení 4 bod 1 směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS:

- uplatnit *ratione temporis* na pracovní poměry na dobu určitou, které vznikly a byly ukončeny z důvodu uplynutí smluvní doby před vstupem směrnice 1999/70/ES v platnost (10. července 1999)?
- uplatnit *ratione temporis* na pracovní poměry na dobu určitou, které vznikly na základě individuálních pracovních smluv uzavřených před vstupem směrnice 1999/70/ES v platnost (10. července 1999) a které byly ukončeny v důsledku uplynutí smluvní doby ke dni, který spadá do období mezi vstupem směrnice v platnost a uplynutím lhůty stanovené členským státem k jejímu provedení (10. července 2001)?
- uplatnit *ratione temporis* na pracovní poměry na dobu určitou, které vznikly na základě individuálních pracovních smluv uzavřených mezi vstupem směrnice 1999/70/ES v platnost (10. července 1999) a uplynutím lhůty stanovené členským státem k jejímu provedení (10. července 2001) a které byly ukončeny v důsledku uplynutí smluvní doby po tomto datu?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie, zejména článek 21;

Směrnice 1999/70/ES, zejména její ustanovení 4, které zakotvuje zásadu zákazu diskriminace mezi zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou;

Smlouva o fungování Evropské unie, zejména článek 267.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Decreto legislativo 6 settembre 2001, n. 368 (legislativní nařízení č. 368 ze dne 6. září 2001), platné od 24. října 2001, kterým se provádí směrnice 1999/70/ES; zejména článek 6, podle něhož má pracovník přijatý do zaměstnání na základě smlouvy na dobu určitou nárok na dovolenou a všechny výhody poskytované srovnatelným pracovníkům se smlouvou na dobu neurčitou, a to úměrně odpracované době, pokud to není objektivně neslučitelné s povahou smlouvy na dobu určitou.

Legge 20 marzo 1975, n. 70 (zákon č. 70 ze dne 20. března 1975), ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení, zejména jeho článek 36, který přiznává C. N. R. pravomoc přijímat výzkumné pracovníky

a vysoce specializované technické pracovníky do pracovního poměru na dobu určitou nepřesahující pět let.

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 C. N. R., italský veřejný subjekt, jehož úkolem je provádět a podporovat výzkumné činnosti v hlavních oblastech rozvoje znalostí a jejich uplatňování, uzavřel s KV, žalobcem, různé pracovní smlouvy na dobu určitou podle článku 36 zákona č. 70 ze dne 20. března 1975.
- 2 Konkrétně od 2. listopadu 1993 do 31. března 1995 byl KV zaměstnán u C. N. R. jako technolog III. stupně, od 1. srpna 1995 do 1. srpna 2000 byl zaměstnán ve stejné funkci a od 4. září 2000 do 31. prosince 2001 byl zaměstnán jako výzkumný pracovník III. stupně.
- 3 Posledně uvedená smlouva byla ukončena dne 30. září 2001 poté, co KV uspěl v otevřeném výběrovém řízení, v jehož důsledku byl od 1. října 2001 jmenován výzkumným pracovníkem III. stupně na dobu neurčitou.
- 4 V době tohoto přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou však KV nebyla uznána doba, kterou odpracoval na základě výše uvedených pracovních smluv na dobu určitou uzavřených před uplynutím lhůty stanovené členským státům k provedení směrnice 1999/70/ES, tedy ke dni 10. července 2001.
- 5 Dne 8. února 2022 podal KV žalobu k Tribunale di Padova (soud v Padově, Itálie), kterou se domáhal uznání doby odpracované na základě těchto tří pracovních smluv na dobu určitou pro účely dosažení počtu odpracovaných let a následných dopadů na výši jeho platu.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 C. N. R., která se řízení zúčastnila, navrhuje zamítnutí žaloby s odkazem na zákaz zpětné účinnosti směrnice 1999/70/ES.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 7 Předkládající soud především uvádí, že v původním řízení je nesporné, že v italském právním řádu se doby zaměstnání získané pracovníkem přijatým na dobu určitou ve smyslu článku 36 zákona č. 70/1975 nezohledňují pro účely uznání odpracované doby jako celku, a to ani v případě jeho následného přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou, na rozdíl od toho, jak tomu je v případě stejné práce u zaměstnanců přijatých od počátku na dobu neurčitou.
- 8 Předkládající soud uvádí, že otázka časové působnosti ustanovení 4 bodu 1 směrnice 1999/70/ES, které je v platnosti od 10. července 1999 a které měly členské státy provést do 10. července 2001, je relevantní pro účely této žádosti

o rozhodnutí o předběžné otázce. V této souvislosti upozorňuje na existenci dvou různých směrů v italské judikatuře.

- 9 Podle prvního směru se ustanovení 4 této směrnice, a tedy zásada zákazu diskriminace v něm stanovená, nevztahuje na pracovní poměry na dobu určitou, které byly zcela vykonány před uplynutím lhůty stanovené členským státem k provedení směrnice. Ve prospěch tohoto směru hovoří zásada zákazu zpětné účinnosti unijního práva, podle níž se hmotněprávní pravidla použijí pouze na skutkové situace vzniklé po jejich vstupu v platnost, pokud unijní právo samo nestanoví jejich retroaktivní působnost.
- 10 Druhý a novější směr, který se zřejmě ustálil ve vnitrostátní judikatuře Corte di cassazione (Kasační soud, Itálie), stanoví, že pro účely výpočtu celkové doby zaměstnání pracovníka přijatého na dobu neurčitou lze zohlednit i doby práce na dobu určitou vykonané a plně ukončené před vstupem směrnice 1999/70/ES v platnost. Tento směr vychází z výkladové zásady zakotvené v judikatuře Soudního dvora Evropské unie, podle níž se nové pravidlo použije až na výjimky okamžitě na „budoucí účinky“ situace, která vznikla za platnosti dřívějšího pravidla (rozsudky ze dne 10. června 2010, *INPS*, C-395/08 a C-396/08, bod 53; ze dne 12. září 2013, *Kuso*, C-614/11, bod 25; ze dne 14. dubna 1970, *Brock*, C-68/69, bod 7; ze dne 10. července 1986, *Licata v. ESC*, C-270/84, bod 31; ze dne 18. dubna 2002, *Duchon*, C-290/00, bod 21; ze dne 11. prosince 2008, *Komise v. Freistaat Sachsen*, C-334/07, bod 43; ze dne 22. prosince 2008, *Centeno Mediavilla a další v. Komise*, C-443/07, bod 61).
- 11 Podle předkládajícího soudu je však výše uvedenou výkladovou zásadu přijatou judikaturou Soudního dvora třeba chápat spíše v tom smyslu, že podporuje první z obou výše uvedených judikaturních směrů. Pokud totiž Soudní dvůr uvádí, že se nové pravidlo vztahuje na „budoucí účinky“, má tím v zásadě na mysli pouze ty skutkové situace, které vznikly před vstupem nového unijního pravidla v platnost a které v podstatné míře pokračují i poté, a nikoli situace, které vznikly a byly zcela ukončeny před vstupem nového pravidla v platnost.
- 12 Podle předkládajícího soudu je tento závěr v souladu s omezeními vyplývajícími ze zásad právní jistoty a ochrany legitimního očekávání, které vylučují, aby se hmotněprávní pravidla unijního práva použila zpětně na situace nastalé před jejich vstupem v platnost, ledaže z jejich znění, cíle nebo struktury jasně vyplývá, že jim musí být přiznán takový účinek (rozsudky ze dne 25. února 2021, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-129/20, bod 31; ze dne 29. ledna 2002, *Pokrzeptowicz-Meyer*, C-162/00, body 49 až 50; ze dne 26. března 2015, *Komise v. Moravia Gas Storage*, C-596/13 P, body 32 a 33; ze dne 7. listopadu 2013, *Gemeinde Altrip a další*, C-72/12, bod 22; ze dne 12. listopadu 1981, *Meridionale Industria Salumi a další*, 212/80 až 217/80, bod 9; ze dne 23. února 2006, *Molenbergnatie*, C-201/04, bod 31; ze dne 10. února 1982, *Bout*, C-21/81, bod 13; ze dne 15. července 1993, *GruSa Fleisch*, C-34/92, bod 22).

- 13 Předkládající soud dále uvádí, že takový výklad navíc vyplývá právě z rozsudků Soudního dvora, které výše zmíněný druhý směr vnitrostátní judikatury naopak klade za základ svého odlišného výkladu (rozsudky ze dne 10. července 1986, *Licata v. CES*, C-270/84, bod 31; ze dne 29. června 1999, *Butterfly Music*, C-60/98, bod 24; ze dne 14. dubna 1970, *Brock*, C-68/69, body 6 až 9; ze dne 24. ledna 2018, *Pantuso a další*, C-616/16 a C-617/16, bod 37; *Centeno Mediavilla a další. v Komise*, bod 64; *Komise v. Freistaat Sachsen*, body 33 a 53; *Gavieiro Torres*, bod 90; INPS, body 52 až 55; ze dne 22. června 2022, *Volvo*, C-267/20, body 99 až 104, jakož i výše uvedené rozsudky *Pokrzepowicz-Meye a Kuso*).
- 14 Za těchto okolností předkládající soud uvádí, že ustanovení 4 bod 1 směrnice 1999/70/ES, vykládané ve světle judikatury Soudního dvora týkající se zákazu zpětné účinnosti unijního práva a použitelnosti nového pravidla na „budoucí účinky“ situací vzniklých v minulosti, musí být vykládáno v tom smyslu, že se nevztahuje na pracovní poměry na dobu určitou mezi žalobcem a C. N. R. probíhající od 2. listopadu 1993 do 31. března 1995 a od 1. srpna 1995 do 1. srpna 2000, jelikož každý z nich vznikl a skončil před uplynutím lhůty pro provedení této směrnice. Toto ustanovení se naopak vztahuje na pracovní poměr na dobu určitou mezi žalobcem a C. N. R. probíhající od 4. září 2000 do 30. září 2001, neboť tento pracovní poměr trval ke dni uplynutí lhůty pro provedení směrnice.

PRACOVNÍ DOHODA